CZU: 37.015.3:[81`243:316.77]-057.875
DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.10081409

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE INTERCULTURALĂ ÎN GRUPELE CU STUDENȚI STRĂINI

Ana COZARI
doctor în pedagogie, conferențiar universitar
Universitatea Tehnică a Moldovei
0009-0002-7080-2319

The dynamic character of humanity evolution in recent years requires international students to adapt as quickly as possible to an unfamiliar environment, new to them, to effectively solve various situations, which can have a better result if it is achieved through correct communication, considered one of the most important and effective tools that directly contribute to the integration of the person in society. This paper aims to highlight some aspects aimed at developing the intercultural competence of international students. Gradually accumulating knowledge about another culture, new to him/her, the student will observe its specificity, peculiarities, values and thus will select the information considered necessary to resist, to adapt and to integrate easier in an unfamiliar cultural and linguistic environment. In terms of language, the student acquires the particularities of local verbal behavior, which contribute to the effective implementation of the process of insertion and adaptation to the given culture.
Key words: *intercultural competence, intercultural communication, cultural environment, linguistic environment, adaptability skills, international students, teacher-student collaboration.*

Dinamismul cu care se dezvoltă omenirea în ultimul timp solicită studenților străini abilități de adaptare cât mai rapidă la un mediu necunoscut, nou pentru ei, de rezolvare eficientă a diverselor situații, care poate avea un rezultat mai bun, dacă este realizată prin intermediul comunicării corecte, fiind considerată unul din cele mai importante și eficiente instrumente ce contribuie nemijlocit la integrarea persoanei în

societate. Competența de comunicare, menționează cercetătorul Nelu Vicol, este caracterizată ca un set de abilități, ca resurse primare, prin intermediul cărora un comunicator este capabil să recurgă la procesul de comunicare; aceste resurse includ cunoștințe strategice (despre regulile și normele de comunicare adecvată) și capacități (caracteristici și abilități – cum ar fi cele de codare și de decodare) [5, p. 23]. Abilitățile de comunicare se dezvoltă, inclusiv cele de comunicare interculturală, printr-un demers educativ-formativ corect organizat și realizat, ținându-se cont de paricularitățile și specificul acestei comunicări și, nu în ultimul rând, de necesitatea cunoașterii culturii și limbii țării-gazdă. Studenții internaționali inițial posedă cunoștințe, competențe și abilități culturale și lingvistice ale țării în al cărui mediu au crescut, s-au format și dezvoltat ca personalități. De aceea profesorul de limba română va depune efort pentru inițierea și sensibilizarea lor vizavi de conștientizarea și acceptarea oportunității și necesității de a cunoaște complexitatea aspectelor socioculturale și lingvistice ale țării-gazdă, în cazul nostru – ale Republicii Moldova. De exemplu, pe lângă subiectele din Curriculum la limba română pentru studenți străini, așa ca: *Datini, obiceiuri şi tradiţii, O călătorie virtuală prin locuri pitoreşti moldoveneşti, Locuri memorabile din Republica Moldova, Obiective turistice moldoveneşti, Bucate tradiţionale moldoveneşti etc.,* pot fi recomandate și acivități extracurriculare, precum: *Masa rotundă „Simbolismul tradițiilor românești”, excursii prin Republica Moldova, vizitarea muzeelor, a expozițiilor cu tematică națională, a restaurantelor cu bucătărie moldovenească* etc., o listă de cărți, articole din ziare, reviste pentru lecturare, de exemplu, despre *literatura, teatrul, istoria, muzica, cinematografia națională*, o listă de ediții ale emisiunilor televizate sau radio, care abordează subiecte la temă, de exemplu, emisiunea televizată *„Obiectiv Comun”* (ediția: *Potențialul turistic al R. Moldova*), emisiunea televizată *„TUR RETUR”* (ediția: *Descoperă Moldova mea/Locuri deosebite din Republica Moldova*), emisiunea radio *„Oameni și idei”*, *„Zi de zi”* etc. Interesul și dorința studenților internaționali de a participa la așa gen de activități extracurriculare, de a lectura cărțile recomandate, de a viziona/asculta emisiunile propuse, cât și rezultatele depind de mai mulți factori, precum: motivația studentului, inteligența, trăsăturile caracteriale, colabora-

rea profesor-formabil, înțelegerea dintre profesor și student, cooperarea, organizată și dirijată de profesor în scopuri formative sau spontană, între studenți străini și nativi, nivelul de cunoaștere a culturii din țara natală, pentru a putea face comparație cu cultura din țara-gazdă, dar și pregătirea de a accepta informația despre o altă cultură, chiar dacă aceasta este în contradicție cu unele obiective, valori, idei, opinii promovate de cultura din țara natală etc.

În procesul de acumulare-transmitere treptată a informației despre o altă cultură, nouă pentru student, educatul va observa specificul, particularitățile, valorile ei, selectând informația pe care o va considera necesară pentru a-și crea opinii independente, a rezista, a se adapta și integra mai lejer într-un mediu sociocultural necunoscut, deocamdată, pentru el. Informarea este considerată, pe bună dreptate, ca fiind una dintre cele mai importante valori ale comunicării interculturale, întrucât prin informare se transmite, se comunică, de obicei, mesajul. În aspect lingvistic, studentul cunoaște, însușește particularitățile comportamentului verbal local, care contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare interculturală, de construire a relațiilor interpersonale, de realizare eficientă a procesului de inserție și adaptare la cultura dată. În procesul de dezvoltare/formare a competenței de comunicare interculturală, se va ține cont deopotrivă de cunoștințele lingvistice, cât și socioculturale de care dispune studentul internațional și care sunt indispensabile. Competența interculturală este, în cazul dat, o competență nouă, într-o oarecare măsură, pentru educat, dar ea nu trebuie construită și dezvoltată pe loc gol, ci, dimpotrivă, pe baza cunoștințelor anterioare ale lui, transformându-le și adaptându-le la situații concrete. În acest context, procesul complex de formare/dezvoltare a competenței de comunicare interculturală a dus la crearea unui model metodologic nou și a strategiei educaționale care poate răspunde afirmativ la transformările achizițiilor deținute deja de studenți în achiziții transformate în conformitate cu principiile comunicării interculturale. Respectiv, prin caracterul său complex și creativ, comunicarea interculturală, ca și comunicarea în general, solicită profesorului de limba română selectarea și aplicarea în procesul instructiv-educativ a varia metode și tehnici didactice interactive, coparticipative, de predare-învățare-evaluare

(de exemplu: metoda Harta cognitivă, tehnica Lotus, metoda Frisco, brainstorming, metoda cubului, tehnica 6/3/5), care contribuie la transformarea studentului în subiect al învățării, antrenându-l integral, cu toate capacitățile sale intelectuale, în acest proces. Metodele și tehnicile didactice sunt selectate din perspectiva dezvoltării abilității de comunicare, în general, cât si a celei de comunicare interculturală, în particular, cuprinzând aspectul gnoseologic, formativ și afectiv, și sunt focusate în procesul instructiv-educativ pe dezvoltarea deprinderilor, abilităților și aptitudinilor de ascultare eficientă, de utilizare corectă, cu discernământ, oral și scris, a cuvintelor în context intercultural, de înțelegere la auz și de interpretare a mesajului, de a formula răspunsuri, întrebări, de a analiza, interpreta răspunsul primit la o întrebare adresată, de a întreține un dialog/polilog etc. Formarea, cultivarea la studenți internaționali a atitudinii critice față de propriul limbaj, cât și al colegilor săi, utilizat în contexte interculturale, este o componentă motivațională pentru optimizarea capacităților lor de comunicare.

Întreg procesul instructiv-educativ este reglementat de profesor prin comunicarea didactică, care servește ca model pentru studenții străini, prin utilizarea unui limbaj (verbal, nonverbal, paraverbal) corect, elevat, clar, nuanțat, adecvat, pozitiv.

În practica noastră de predare a limbii române ca limbă străină studenților internaționali, arabi, ruși, ucraineni, indieni, chinezi, turci etc., am constatat că este important să fie cunoscute și să se țină cont și de particularitățile psihosociale de personalitate ale studenților în relație cu procesul de adaptare la un nou mediu sociocultural, la condițiile învățământului superior din Republica Moldova. Luând în considerare că, îndeosebi în ultimul timp, grupele de studenți străini sunt neomogene din diverse aspecte, al limbajului, religiei, culturii, culorii pielii etc., este clară actualitatea problemelor vizavi de formarea abilității de comunicare interculturală, eficientizarea și accelerarea procesului de adaptare la un mediu sociocultural străin, promovarea unor condiții psihosociale de eficientizare a acestuia. “Comunicarea interculturală stabilește legătura dintre oameni, în procesul căreia apare contactul psihic care se manifestă în schimbul de informație, de valori, influență, emoții și inteligență reciprocă.” [4, p. 36].

Referințe bibliografice:

1. BORCOMAN, Raisa, MANCAȘ, Maria (2017) – *Arta comunicării și etica profesională,* Chișinău, ASEM, 571 p.
2. GUȚU, Svetlana (2015) – *Dezvoltarea competențelor communicative ale studenților economiști din perspectiva lexicală și gramaticală: Studiu monographic,* Chișinău, ASEM, 176 p.
3. *Predarea-învăţarea integrată a limbii române în Centrele Educaţionale din Diasporă. Ghid metodologic*, Al. Barbăneagră, L. Cucu et al., Chişinău, (2018).
4. RUSU, Elena (2010) – *Genuri de necesități în cadrul comunicării interculturale,* In "Diversitate culturală și dialogul intercultural în procesul de comunicare", Chișinău, UST, p. 36-39.
5. VICOL, Nelu (2007) – *Valori psihopedagogice și psiholingvistice ale comunicării interpersonale*, Chișinău, Univers Pedagogic, 140 p.